

ผลการประเมินรูปแบบการจัดการความรู้ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเว็บบล็อก EVALUATION OF KNOWLEDGE MANAGEMENT MODEL THROUGH LEARNING VIA BLOG: IMTEAC MODEL

อภิชา แดงจำรูญ¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินรูปแบบการจัดการความรู้ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเว็บบล็อก เพื่อพัฒนาคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยงานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยและพัฒนาเป็นการวิจัยในระยะที่ 4 การประเมินรูปแบบฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 ท่านเป็นผู้ประเมินรูปแบบฯ (ส่วนงานวิจัยใน 3 ระยะแรก ได้แก่ ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบฯ ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับรูปแบบฯ ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบฯ สร้างร่างต้นแบบรูปแบบฯ การสนทนากลุ่มย่อยของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบฯ ตรวจสอบคุณภาพต้นแบบของรูปแบบฯ สร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ จัดทำเว็บบล็อก คู่มือการใช้งานและประเมินเว็บบล็อก ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบฯ ศึกษาผลการใช้รูปแบบฯ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหงจำนวน 30 คน ทดลองรูปแบบเป็นระยะเวลา 16 สัปดาห์ ตลอดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โดยใช้วิชา CEE 3205 ศิลปะสำหรับครูประถมศึกษาเป็นรายวิชาที่ใช้ในการทดลองรูปแบบฯ) สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยระยะที่ 4 การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการความรู้ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเว็บบล็อก: IMTEAC Model โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน พบว่า ความเหมาะสมขององค์ประกอบทั้งหมดของรูปแบบฯ มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D.= .126) ความเหมาะสมของขั้นตอนทั้งหมดของรูปแบบฯ มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D.= .086) และความเหมาะสมของรูปแบบและการนำรูปแบบฯ ไปใช้ปฏิบัติจริงโดยภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D.= .756) โดยองค์ประกอบของรูปแบบฯ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) เทคโนโลยี 2) ความรู้เพื่อการจัดการความรู้ 3) กิจกรรมการเรียนรู้ 4) ผู้สอน 5) ผู้เรียน และ 6) การประเมินคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ ส่วนขั้นตอนของรูปแบบฯ ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) เตรียมความพร้อมก่อนเริ่มเรียนรู้ 2) สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ 3) ร่วมถ่ายทอดประสบการณ์เดิม 4) ร่วมถ่ายทอดประสบการณ์ใหม่ 5) แบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง 6) ประมวลสรุปผลกลั่นกรองความรู้

คำสำคัญ : การประเมินรูปแบบการจัดการความรู้ คุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ เว็บบล็อก ปฏิสัมพันธ์ออนไลน์

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ABSTRACT

The objective of this research is to evaluate the Model of knowledge management through learning via weblog for acquiring an inquisitive mind of University students. This research is the fourth phases in Model's research and development process: Model evaluation phrase (Phase 1: Development of knowledge management model through learning via weblog, Background study. Phase 2: Create knowledge management model through learning via weblog, create evaluation criteria of an inquisitive mind and weblog. Phase 3: Study the effects of the process of sixteen weeks). Evaluators are 7 experts. The instruments used are including assessment model and check list form. Samples are 30 university students enrolled in CEE3205 (Arts for Elementary Teachers) subject for 16 weeks' time. Statistics used in this research are mean and standard deviation. The result shows that, all elements of the IMTEAC model are rated highly appropriate ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.126). All steps of the model are rated highly appropriate ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = .086). The model as well as its application for actual practice are rated highly appropriate ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = .756). The model of knowledge management through learning via weblog consists of 6 elements as follows: 1) Technology 2) Knowledge for knowledge management 3) Learning activities 4) The teacher 5) The Student and 6) Assessment on the characteristics of having an inquisitive mind. The steps involved in the model consisted of 6 steps: 1) Introduction and Preparation 2) Create motivation 3) Sharing tacit/existing knowledge 4) Sharing explicit/external knowledge 5) Sharing through Action Learning and 6) Synthesis of constructed knowledge should be followed.

Keywords: Evaluation of Knowledge Management Model, Interaction Online, Reflective learning via Weblog, The Characteristics of Having an Inquisitive Mind

บทนำ

จากข้อมูลงานวิจัย เรื่อง ความต้องการในการพัฒนาคุณลักษณะการรู้จักตนเองผ่านเว็บบล็อกของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง (อภิชา, 2554) พบว่านักศึกษามีคะแนนคุณลักษณะด้านใฝ่เรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง โดยปัญหาสำคัญประการหนึ่งของนักศึกษา คือ เมื่อเข้าเรียนแล้วไม่รู้จักใครในชั้นเรียนทำให้รู้สึกโดดเดี่ยว เวลาเข้าเรียนจึงเลือกที่จะนั่งด้านหลังห้อง แต่เมื่อนักศึกษาเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มในเว็บบล็อก เกิดปฏิสัมพันธ์ออนไลน์ จึงทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกคุ้นเคย ไม่เขินอาย เป็นตัวของตัวเอง มีความกล้าในการแสดงความคิด ความรู้ ความรู้สึกได้เต็มที่ มีการทักทายหรือพูดคุยกับสมาชิกในเว็บบล็อกด้วยความสั้นๆ ซึ่งนำไปสู่การมีปฏิสัมพันธ์อันดีในชีวิตจริงด้วย กล่าวคือ นักศึกษากล้าที่จะเดินเข้าไปทักทายเพื่อนร่วม

ชั้นเรียน (face-to-face) นักศึกษาเกิดความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของชั้นเรียน คุ้นเคยกับผู้สอนมากขึ้น ทำให้กล้าแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน เมื่อสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับนักศึกษา และนักศึกษา กับผู้สอนใกล้ชิดกัน ส่งผลให้บรรยากาศการเรียนรู้อาจเป็นไปในเชิงบวก นักศึกษามีความสุขในการเรียนและมีความกระตือรือร้นที่จะมาเรียนทุกครั้ง ส่วนปัญหาสำคัญจากงานวิจัยดังกล่าวยังพบว่าเป็น นักศึกษามีความสามารถในการเขียนตอบข้อสอบอัตโนมัติเท่าที่ควรจะเป็น ทำให้นักศึกษาจำนวนมากพลาดหวังจากเกรดที่ต้องการหรือบางส่วนสอบไม่ผ่าน ด้วยเพราะนักศึกษาส่วนใหญ่มีความคุ้นชินกับการตอบข้อสอบปรนัยมาตลอดชีวิตการเรียนรู้อันรวมถึงปัญหาการอ่านหนังสือไม่มากพอหรืออ่านหนังสือไม่สม่ำเสมอ โดยนักศึกษาส่วนใหญ่มักอ่านหนังสือช่วงใกล้สอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2557) ที่ทำการสำรวจข้อมูลในปี 2556 พบว่า ประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปที่ไม่อ่านหนังสือมีจำนวนประมาณ 11.3 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 18.20 ของประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป โดยสาเหตุที่ไม่อ่านหนังสือ ร้อยละ 18.10 ไม่ชอบหรือไม่สนใจอ่านหนังสือ ซึ่งคนกลุ่มนี้สามารถกระตุ้นให้หันมาอ่านหนังสือได้

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงได้พัฒนาและสร้างรูปแบบการจัดการความรู้ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเว็บบล็อก: IMTEAC Model เพื่อพัฒนาคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ โดยเน้นการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ด้วยการปฏิสัมพันธ์เชิงบวกทั้งในชั้นเรียนและบนเว็บบล็อก โดยเฉพาะการที่นักศึกษาได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์เฉพาะอย่างที่มีคุณค่าของตนเอง แล้วนำมาแบ่งปัน แลกเปลี่ยน เรียนรู้ในชั้นเรียน นอกชั้นเรียน และบนเว็บบล็อก รวมถึงได้นำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาปฏิบัติจริงจนเกิดองค์ความรู้ใหม่ โดยสอดคล้องกับ IMTEAC Model ซึ่งย่อมาจาก *I'm a teacher*. หมายถึง ฉันเป็นครู (เราเป็นครูกันทุกคน) สอดคล้องกับรังสรรค์ (2549) ได้กล่าวไว้ว่า เราเป็นครูกันคนละอย่าง เพราะคนอื่นเขาก็มีความรู้เหมือนกัน แตกต่างที่รู้คนละอย่าง หลายอย่างที่เรารู้แต่เขาไม่รู้ ในขณะที่หลายอย่างที่เขารู้แต่เราไม่รู้ ในที่สุดแล้วความมีคุณค่าของความเป็นมนุษย์ย่อมมีอยู่ในทุกคน ส่วนที่เราไม่รู้แต่เขารู้ก็เป็นครูเราได้ ส่วนที่เขาไม่รู้แต่เรารู้เราก็เป็นครูเขาได้ เราจึงเป็นครูกันคนละอย่าง และมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน

จากผลการทดลองใช้รูปแบบ IMTEAC Model พบว่า คะแนนคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างหลังการเรียนรู้ตามรูปแบบฯ สูงกว่าก่อนการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้นเพื่อให้รูปแบบฯ ที่ผ่านการทดลองใช้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น จึงนำไปสู่การวิจัยระยะที่ 4 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน ประเมินรูปแบบฯ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินรูปแบบการจัดการ

ความรู้ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเว็บบล็อก: IMTEAC Model โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การกำหนด ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับการประเมินรูปแบบฯ ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับประเมินรูปแบบฯ จำนวน 7 ท่าน มีวิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยมีเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือก ดังนี้

1.1 เป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์หรือผลงานวิชาการ/งานวิจัยในด้านการจัดการเรียนรู้ การเขียนสะท้อน การพัฒนาคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ หรือเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ระยะเวลา 25 ปีขึ้นไป

1.2 เป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์หรือผลงานวิชาการ/งานวิจัยในด้านการจัดการความรู้ การเขียนสะท้อน การพัฒนาคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้หรือเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มาใช้ในการจัดการศึกษา ระยะเวลา 25 ปีขึ้นไป

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้สำหรับการประเมินรูปแบบฯ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบประเมินรูปแบบฯ โดยมีประเด็นการพิจารณา ดังนี้ 1) ด้านองค์ประกอบของรูปแบบฯ 2) ด้านขั้นตอนของรูปแบบฯ 3) ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ มีเกณฑ์การประเมินดังนี้

5 หมายถึง ข้อความนั้นมีความเหมาะสมมากที่สุด
4 หมายถึง ข้อความนั้นมีความเหมาะสมมาก
3 หมายถึง ข้อความนั้นมีความเหมาะสมปานกลาง
2 หมายถึง ข้อความนั้นมีความเหมาะสมน้อย
1 หมายถึง ข้อความนั้นมีความเหมาะสมน้อยที่สุด และได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้ (ประคอง, 2542)

4.50-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด
3.50-4.49 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก
2.50-3.49 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง
1.50-2.49 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย
1.00-1.49 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประเมินรูปแบบการฯ มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ผู้วิจัยนำแบบประเมินรูปแบบฯ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 ท่าน ประเมินรูปแบบฯ

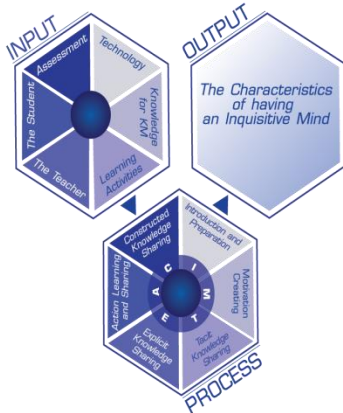
3.2 จากนั้นเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินรูปแบบฯ โดยนำข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบประเมินมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำข้อมูลที่เป็นข้อเสนอแนะมาวิเคราะห์โดยสรุปเป็นประเด็นต่าง ๆ และนำเสนอในลักษณะของคำบรรยาย

4. การนำเสนอรูปแบบการจัดการความรู้ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเว็บล็อกมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ผู้วิจัยนำข้อมูล ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิ ร่วมกับข้อมูลข้อค้นพบของการศึกษาผลของรูปแบบฯ มาสรุป แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขรูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้นให้มีความถูกต้องชัดเจนและสมบูรณ์มากที่สุด

4.2 นำเสนอรูปแบบฯ ในลักษณะการบรรยายและแผนภาพ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการนำรูปแบบการจัดการความรู้ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเว็บล็อกไปประยุกต์ใช้

The elements and steps of IMTEAC Model

IMTEAC Model: รูปแบบการจัดการความรู้โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเว็บล็อก หมายถึง รูปแบบการจัดการความรู้ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเว็บล็อกเพื่อพัฒนาคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้สำหรับนักศึกษาในระดับปริญญาบัณฑิต ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ และ 6 ขั้นตอน มีรายละเอียด ดังนี้

6 องค์ประกอบของ IMTEAC Model ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 เทคโนโลยี คือ เว็บไซต์สนับสนุนการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (จากบริบทในชั้นเรียน บนเว็บล็อกและนอกชั้นเรียน) และปฏิสัมพันธ์ออนไลน์

1.1 เว็บล็อก สนับสนุนให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์ การเขียนสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้ ส่วนผู้ที่เข้าชมสามารถเขียนข้อคิดเห็นต่อท้ายงานเขียนของเพื่อน

1.2 ปฏิสัมพันธ์ออนไลน์ ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ ระหว่าง นักศึกษากับนักศึกษา และนักศึกษากับผู้สอน องค์ประกอบที่ 2 ความรู้เพื่อการจัดการความรู้

2.1 ความรู้ภายในบุคคล (Tacit Knowledge) ประสบการณ์ชีวิต ความรู้ที่ฝังลึกในบุคคล

2.2 ความรู้ภายนอกบุคคล (Explicit Knowledge) สิ่งที่ได้เรียนรู้จากรายวิชา

องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมการเรียนรู้

3.1 กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน การอภิปราย แสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชั้นเรียน

3.2 กิจกรรมการเรียนรู้บนเว็บล็อก การแสดง-ความคิดเห็นและร่วมอภิปรายบนเว็บ

3.3 กิจกรรมการเรียนรู้นอกชั้นเรียน การแสดง-ความคิดเห็นและร่วมอภิปรายในกิจกรรมนอกชั้นเรียน (การสร้างสรรค์ผลงานกลุ่ม)

องค์ประกอบที่ 4 ผู้สอน หมายถึง อาจารย์ ผู้จัดการเรียนรู้และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ติดตามการเรียนรู้ด้วยความรักความปรารถนาดี รวมถึงให้การสนับสนุนการเรียนรู้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ให้กำลังใจ แก่นักศึกษาตลอดการเรียนรู้ ซึ่งแนะแนวทางการเรียนรู้ ให้ผลป้อนกลับด้วยการเสริมแรงทางบวก และสนับสนุนความสามารถที่แตกต่างของนักศึกษา อย่างสร้างสรรค์

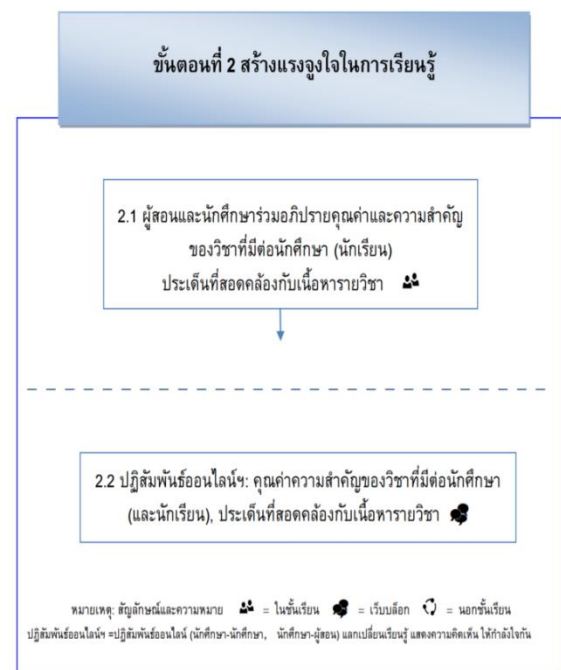
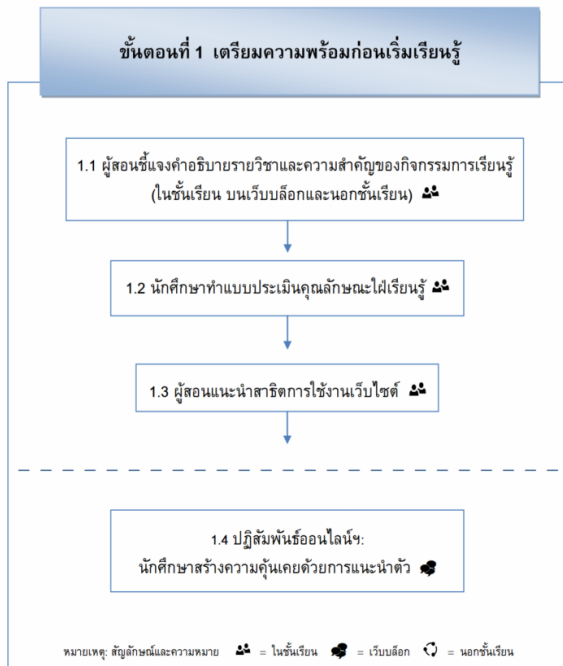
องค์ประกอบที่ 5 ผู้เรียน หมายถึง นักศึกษาที่ เข้าร่วมกิจกรรมด้วยความเต็มใจโดยร่วมกันอภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในชั้นเรียน บนเว็บล็อกและนอกชั้นเรียน และร่วมกันสร้างสรรค์งานกลุ่มจนเกิดเป็น นวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาที่ส่งเสริมให้นักศึกษา เกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย

องค์ประกอบที่ 6 การประเมินคุณลักษณะ ใฝ่เรียนรู้

6.1 ประเมินคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ก่อนการเรียนรู้

6.2 ประเมินคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้หลังการเรียนรู้

6 ขั้นตอนของ IMTEAC Model มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เตรียมความพร้อมก่อนเริ่มเรียนรู้

(I: Introduction and Preparation)

- 1.1 ผู้สอนชี้แจงความสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้
- 1.2 นักศึกษาทำแบบประเมินคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้
- 1.3 ผู้สอนแนะนำและสาธิตการใช้งานบนเว็บไซต์
- 1.4 ปฏิสัมพันธ์ออนไลน์ (นักศึกษา-นักศึกษา, นักศึกษา-ผู้สอน) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความคิดเห็นให้กำลังใจกัน: ประมวล กลั่นกรอง เรียบเรียงและโพสต์นักศึกษาสร้างความคุ้นเคยด้วยการแนะนำตัว

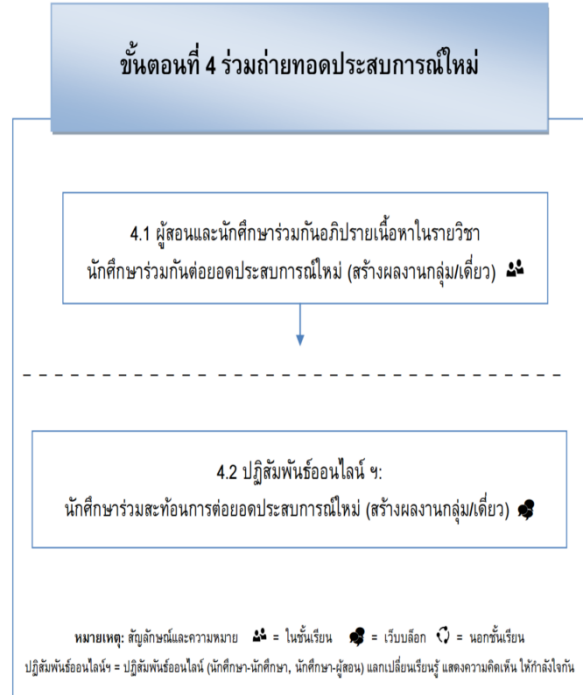
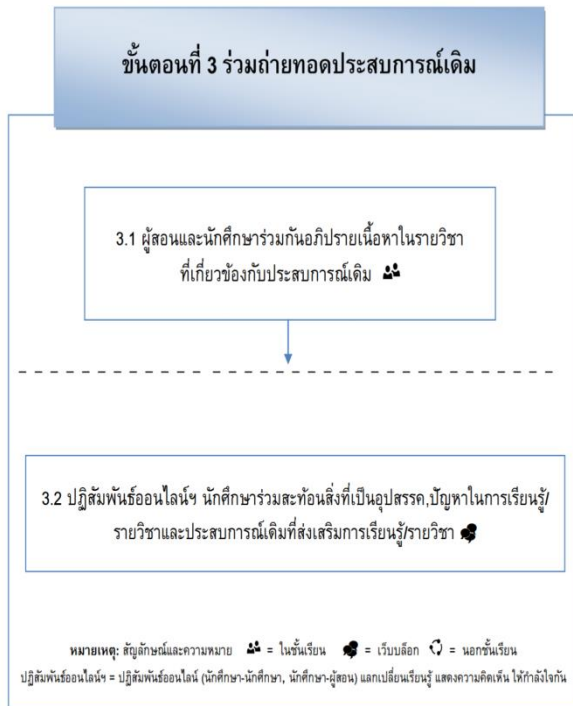
หมายเหตุ: ขั้นตอนที่ 1 หลังการอภิปรายเนื้อหา ฯ และปฏิสัมพันธ์ออนไลน์ 1 รอบ (1 สัปดาห์)

ขั้นตอนที่ 2 สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้

(M: Motivation Creating)

- 2.1 ผู้สอนและนักศึกษาร่วมอภิปรายคุณค่าและความสำคัญของวิชาที่มีต่อนักศึกษา (และนักเรียน) ประเด็น/เนื้อหาที่สอดคล้องกับเนื้อหารายวิชา
- 2.2 ปฏิสัมพันธ์ออนไลน์ (นักศึกษา-นักศึกษา, นักศึกษา-ผู้สอน) แลกเปลี่ยน เรียนรู้ แสดงความคิดเห็นให้กำลังใจกัน: ประมวล กลั่นกรอง เรียบเรียงและโพสต์คุณค่าความสำคัญของวิชาที่มีต่อนักศึกษา (และนักเรียน), ประเด็นที่สอดคล้องกับเนื้อหารายวิชา

หมายเหตุ: ผู้สอนดำเนินการตามขั้นตอนนี้โดยมีการอภิปรายเนื้อหา ฯ และปฏิสัมพันธ์ออนไลน์เมื่อครบ 1 รอบก็ดำเนินการตามขั้นตอนนี้ใหม่อีก 2 รอบ (รวม 3 สัปดาห์) ทั้งนี้จำนวนรอบของการดำเนินการตามขั้นตอนนี้ขึ้นอยู่กับเนื้อหาวิชา ความต้องการจำเป็น และดุลยพินิจของผู้สอน

ขั้นตอนที่ 3 ร่วมถ่ายทอดประสบการณ์เดิม

(T: Tacit Knowledge Sharing)

3.1 ผู้สอนและนักศึกษาร่วมกันอภิปรายเนื้อหา
ในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์เดิม

3.2 ปฏิสัมพันธ์ออนไลน์ (นักศึกษา-นักศึกษา,
นักศึกษา-ผู้สอน) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความคิดเห็น
ให้กำลังใจกัน: ประมวล กลั่นกรอง เรียบเรียงและโพสต์
นักศึกษาร่วมสะท้อนสิ่งที่ป็นอุปสรรค, ปัญหาในการ
เรียนรู้/รายวิชาและประสบการณ์เดิมที่ส่งเสริมการ
เรียนรู้/รายวิชา

หมายเหตุ: ผู้สอนดำเนินการตามขั้นตอนที่ 3 ทั้งหมด
3 รอบ จำนวนรอบในขั้นนี้ขึ้นอยู่กับ
ดุลยพินิจผู้สอน (3 สัปดาห์)

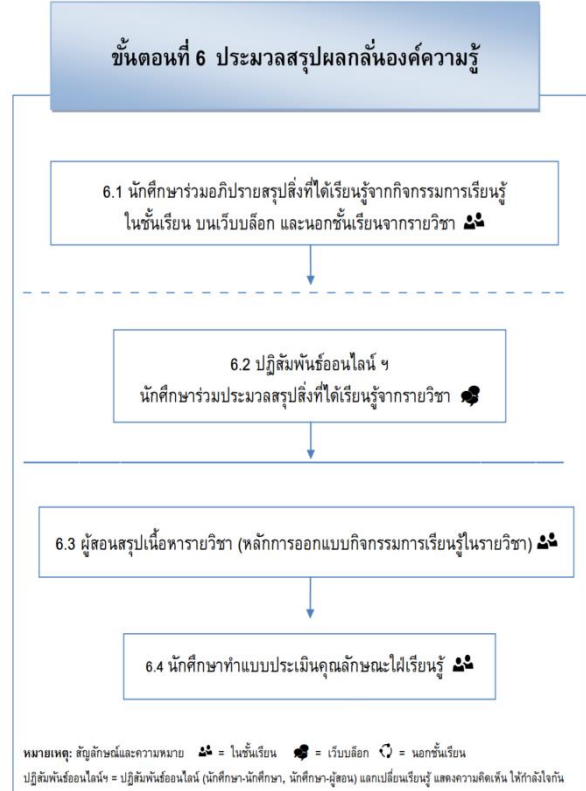
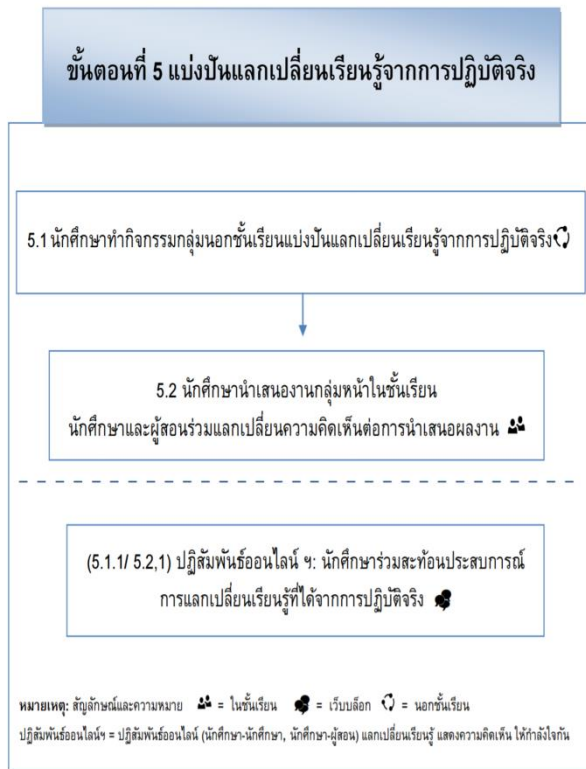
ขั้นตอนที่ 4 ร่วมถ่ายทอดประสบการณ์ใหม่

(E: Explicit Knowledge Sharing)

4.1 ผู้สอนและนักศึกษาร่วมกันอภิปรายเนื้อหา
ในรายวิชานักศึกษาร่วมกันต่อยอดประสบการณ์ใหม่
(สร้างผลงานกลุ่ม/เดี่ยว)

4.2 ปฏิสัมพันธ์ออนไลน์ (นักศึกษา-นักศึกษา,
นักศึกษา-ผู้สอน) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความคิดเห็น
ให้กำลังใจกัน: ประมวล กลั่นกรอง เรียบเรียงและโพสต์
นักศึกษาร่วมสะท้อนการต่อยอดประสบการณ์ใหม่
(สร้างผลงานกลุ่ม/เดี่ยว)

หมายเหตุ: ผู้สอนดำเนินการตามขั้นตอนที่ 4 จำนวน
4 รอบ (4 สัปดาห์) จำนวนรอบของขั้นนี้
ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจผู้สอน

ขั้นตอนที่ 5 แบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

(A: Action Learning and Sharing)

5.1 นักศึกษาทำกิจกรรมกลุ่มนอกชั้นเรียน
แบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

5.2 นักศึกษานำเสนองานกลุ่มหน้าชั้นเรียน

5.1.1, 5.2.1 ปฏิสัมพันธ์ออนไลน์ (นักศึกษา-
นักศึกษา, นักศึกษา-ผู้สอน) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดง
ความคิดเห็น ให้อ่าลังใจกัน: ประมวล กลั่นกรอง
เรียบเรียงและโพสต์นักศึกษาร่วมสะท้อนประสบการณ์
การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ได้จากการปฏิบัติจริง

หมายเหตุ: ขั้นตอนที่ 5.1, 5.1.1 ใช้เวลาลงมือปฏิบัติ
จริงและปฏิสัมพันธ์ออนไลน์ 1 รอบ
ขั้นตอนที่ 5.2, 5.2.1 นักศึกษานำเสนอ
ผลงานและปฏิสัมพันธ์ออนไลน์ 2 รอบ
(2 สัปดาห์) ทั้งนี้จำนวนรอบขึ้นอยู่กับ
ดุลยพินิจของผู้สอน

ขั้นตอนที่ 6 ประมวลสรุปผลลั้ของค์ความรู้

(C: Constructed Knowledge Sharing)

6.1 ผู้สอนและนักศึกษานักศึกษาร่วมอภิปราย
สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมการเรียนรู้

6.2 ปฏิสัมพันธ์ออนไลน์ ๗ นักศึกษาร่วม
ประมวลสรุปองค์ความรู้ที่ได้เรียนรู้จากวิชา โดย
ประมวล กลั่นกรอง เรียบเรียง โพสต์

6.3 ผู้สอนสรุปเนื้อหารายวิชา (หลักการและ
เหตุผลในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้)

6.4 นักศึกษาทำแบบประเมินคุณลักษณะใ้
เรียนรู้ หมายเหตุ: ใช้เวลา 2 สัปดาห์ โดยสัปดาห์ที่ 16
เป็นการสอบปลายภาค ประมวลความรู้ กลั่นองค์
ความรู้ไปสู่การสังเคราะห์/สร้างสรรค์ในการออกแบบ
กิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียน

ผลการวิจัย

ผลการประเมิน IMTEAC Model: รูปแบบการจัดการความรู้ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเว็บล็อก โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 ท่าน พบว่า

1) ความเหมาะสมขององค์ประกอบทั้งหมดของรูปแบบฯ มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = .126)

2) ความเหมาะสมของขั้นตอนทั้งหมดของรูปแบบฯ มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = .086)

3) ความเหมาะสมของรูปแบบฯ และการนำรูปแบบฯ ไปใช้ปฏิบัติจริงมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = .756)

สรุปและวิจารณ์ผล

ผลการวิจัยพบว่า การนำรูปแบบ IMTEAC Model ไปใช้ปฏิบัติจริงโดยภาพรวม มีความเหมาะสมมากที่สุด โดยองค์ประกอบของ IMTEAC Model ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 เทคโนโลยี ได้แก่ เว็บล็อก และปฏิสัมพันธ์ออนไลน์ เป็นช่องทางที่นักศึกษาสามารถมาแบ่งปันสิ่งที่ได้เรียนรู้ ความรู้ ความคิด ประสบการณ์และความรู้สึกของตนเองให้เพื่อนสมาชิกได้ร่วมเรียนรู้ ในลักษณะของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ไร้ข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ ส่งเสริมความมั่นใจเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Yang and Chang (2012) พบว่า เว็บล็อกส่งเสริมแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้ทางวิชาการในระดับอุดมศึกษาเพิ่มความมั่นใจในความสามารถในการเขียนของนักศึกษาเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Daskalogiannaki (2012) พบว่า เว็บล็อกช่วยส่งเสริมกระบวนการทางปัญญาและเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนเขียนงานได้ดียิ่งขึ้น มีความสามารถในการเขียนและวิจารณ์งานเขียนผู้อื่นได้ (อ้างถึงในพรธณี, 2552) และหัวใจสำคัญของการจัดการความรู้ไม่ได้อยู่ที่คอมพิวเตอร์หรือเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ แต่คือการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคน (พัชรินทร์, 2552)

องค์ประกอบที่ 2 ความรู้เพื่อการจัดการความรู้ ความรู้ภายในบุคคล เกิดจากประสบการณ์การสั่งสม การเรียนรู้ หรือพรสวรรค์ต่าง ๆ รวมถึงส่วนที่เป็นทักษะ มีส่วนที่เป็นการปฏิบัติ มีทั้งส่วนที่เป็นทัศนคติ อารมณ์ความรู้สึก เป็นความรู้ที่ก่อให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547) ส่วนความรู้ภายนอกที่ชัดแจ้งสามารถถ่ายทอดออกมาได้เป็นหนังสือ คู่มือ เอกสารต่าง ๆ ได้ชัดเจน ภาษาทางการ สามารถเข้าถึงได้ง่าย

องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน (การแสดงความคิดเห็นและร่วมอภิปรายในชั้นเรียน) กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนเว็บล็อกและกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้นอกชั้นเรียน ซึ่งกิจกรรมการแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การระดมความคิดเป็นวิธีที่รู้จักกันดีที่สุดที่ส่งเสริมความฉลาดทางปัญญา สมาชิกแต่ละคนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นโดยไม่เน้นปริมาณแต่เน้นที่คุณภาพเพื่อให้ได้ความคิดที่ดีที่สุด (Prusak and Matson, 2009)

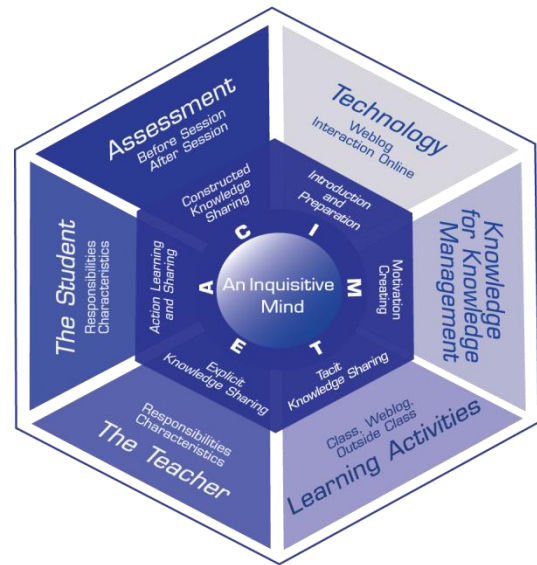
องค์ประกอบที่ 4 ผู้สอน เป็นบุคคลสำคัญในการสร้างแรงจูงใจภายในให้นักศึกษา ผู้สอนหรืออาจารย์มีอิทธิพลอย่างมากในการสร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้ เช่น เจตคติ ความเชื่อ บุคลิกภาพ ความประพฤติ การใช้วาทกรรม ความรู้ความสามารถ ความคาดหวัง ตลอดจนความตั้งใจสอนของอาจารย์มีผลอย่างมากในการสร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้ให้กับนักศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม (อ้างถึงใน Reeve, 1996) และ ARCS Model (อ้างถึงใน ใจทิพย์, 2550) กล่าวว่าแรงจูงใจเป็นกระบวนการภายในต่อการกำหนดทิศทางของพฤติกรรม ผู้สอนควรอธิบายอย่างมีเหตุมีผลถึงคุณค่า ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรม การดึงความสนใจของผู้เรียนเมื่อเริ่มต้นบทบาทและให้คงอยู่ตลอดทั้งบทเรียน

องค์ประกอบที่ 5 ผู้เรียน ร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน รวมถึงเขียนสะท้อนบนความรู้ ประสบการณ์ ความคิด ความรู้สึกเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนเว็บล็อก มีความจริงใจ ตอบตามที่ เป็นจริงในทุก ๆ กิจกรรมที่เข้าร่วม สอดคล้องกับบทบาทผู้เรียนที่สำคัญหลังการปฏิรูปการศึกษาที่

(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547) กล่าวถึงคือเรียนเชิงรุก ได้อภิปรายร่วมกับกลุ่ม ได้แสดงความคิดเห็นในการเรียนและเรียนจากอาจารย์จากเพื่อนในกลุ่ม ต้องฟัง คิด อ่าน เขียนและจดด้วย

องค์ประกอบที่ 6 การประเมินคุณลักษณะไม่เรียนรู้ก่อนและหลังการเรียนรูู้ เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนและผู้สอนได้ทราบถึงคะแนนคุณลักษณะไม่เรียนรู้ก่อนและหลังการเรียนรูู้ของผู้เรียนในเชิงประจักษ์ ซึ่งคุณลักษณะไม่เรียนรู้หรือ สุ จิ ปุ ลิ (สุตตะ จินตะ ปุจจา ลิขิต: หัวใจนักปราชญ์) เป็นคุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ตามที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงพระราชทานความคิดเห็นว่า สุ จิ ปุ ลิ หลักการนี้สามารถปรับใช้ได้อย่างสอดคล้องกลมกลืนทุกกาลสมัย โดย “สุ” ปัญญาที่เกิดจากการฟัง การรับสาร หรือสาระจากสื่อต่าง ๆ รวมทั้งการได้รู้ ได้เห็นและการอ่านหนังสือ ส่วน “จิ” ปัญญาที่เกิดจากการคิด ต้องค้นคว้าหรือมี “สุ” มาก่อน เมื่อเราฟังหรืออ่านเรื่องราวใด ๆ แล้วใช้ปัญญาความคิดไตร่ตรอง ส่วน “ปุ” คือ ปุจจา แปลว่า ถาม จาก สุ และจิ กล่าวคือ เมื่อเราฟังหรืออ่านและคิดตามแล้ว ถ้าพบข้อความหรือคำพูดที่ไม่เข้าใจ ต้องมีความปรารถนาคำตอบเพิ่มเติมด้วยวิธีการต่าง ๆ ให้มีปัญญางอกเงยยิ่ง ๆ ขึ้น และ “ลิ” คือ ลิขิต การเขียนการจดบันทึก การพิมพ์ การทำฐานข้อมูล คอมพิวเตอร์ การเขียนช่วยให้มีความคิดเป็นระบบ เพราะก่อนจะเขียนสิ่งใด เราต้องคิดก่อน นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาความจำและยังให้เป็นวิทยาทานแก่ผู้อื่นได้อีกด้วย หัวใจนักปราชญ์เป็นสิ่งสำคัญสำหรับนิสิตนักศึกษาในทุกสาขาวิชาชีพ ถ้ารู้จักฝึกฝนการใช้ทักษะ สุ จิ ปุ ลิ (ฟังให้หมด จดให้มาก ปากต้องไว ใจต้องคิด) อย่างสม่ำเสมอทั้ง 4 ข้อ จะประสบความสำเร็จในการเรียนรูู้และการทำงานในอนาคตอย่างแน่นอน (สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547; สมชัย, 2556)

IMTEAC Model

IMTEAC Model ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 เตรียมความพร้อมก่อนเริ่มเรียนรูู้ (I: Introduction and preparation) เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนชี้แจงคำอธิบายรายวิชา ความสำคัญของกิจกรรมการเรียนรูู้ในชั้นเรียน บนเว็บบล็อกและนอกชั้นเรียนให้นักศึกษาและให้นักศึกษาประเมินคุณลักษณะไม่เรียนรู้ของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิภา (2553) ที่พบว่า ขั้นตอนที่ 1 เตรียมความพร้อมก่อนเริ่มเรียนรูู้เป็นขั้นตอนที่สำคัญของการชี้แจง กิจกรรม เพื่อประโยชน์ของผู้เรียนในการพัฒนาตนเอง

ขั้นตอนที่ 2 สร้างแรงจูงใจในการเรียนรูู้ (M: Motivation creating) เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนสร้างแรงจูงใจในการเรียนรูู้ให้นักศึกษา โดยผู้สอนและนักศึกษาร่วมอภิปรายคุณค่าความสำคัญของรายวิชาที่มีต่อตัวนักศึกษา (และต่อนักเรียน) รวมถึงเนื้อหาหรือประเด็นที่สอดคล้องกับรายวิชาและหลังการเรียนรูู้ในชั้นเรียน นักศึกษาและผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์ออนไลน์กันบนเว็บบล็อก สอดคล้องกับรูปแบบการสร้างแรงจูงใจ หรือ “ARCS Model” ที่สร้างแรงจูงใจผู้เรียนแล้วนำมาบูรณาการเพื่อกำหนดกลยุทธ์ในการสร้างแรงจูงใจที่เหมาะสมภายใต้เงื่อนไข ความสนใจ ความสัมพันธ์ ความเชื่อมั่น และความพอใจ

ขั้นตอนที่ 3 ร่วมถ่ายทอดประสบการณ์เดิม (T: Tacit knowledge sharing) เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนและนักศึกษาร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชั้นเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องกับ ความรู้ภายในบุคคล/ประสบการณ์เดิมของนักศึกษา (ปัจจัยที่ส่งผลหรือส่งเสริมการเรียนรู้) และปฏิสัมพันธ์ออนไลน์สอดคล้องกับเรื่อง/ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์เดิมหรือสิ่งที่ได้เรียนรู้ในชั้นเรียน สอดคล้องกับ (พรรณี, 2552); (ภราดร, 2549); Samuel Johnson (อ้างถึงในบดินทร์, 2547); Romer (อ้างถึงในบุญดี และคณะ, 2549) ที่กล่าวว่าความรู้เป็นสิ่งที่มีความค่าที่สุดที่บุคคลได้รับมาจากการได้ยิน ได้ฟัง ได้คิด ได้ปฏิบัติหรือสั่งสมจากการศึกษา ค้นคว้า เรียนรู้ จากประสบการณ์ ทักษะ ความเชี่ยวชาญที่สามารถสื่อสารและแบ่งปันกันได้ และการนำเอาความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการสรุป การตัดสินใจ และการคาดการณ์ล่วงหน้าได้ รวมถึงการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ความรู้มีลักษณะพิเศษที่สามารถสื่อสารเพื่อแบ่งปันกันได้ไม่มีวันหมด ยิ่งเกิดประโยชน์ ยิ่งใช้ยิ่งมีคุณค่าก่อให้เกิดปัญญา

ขั้นตอนที่ 4 ร่วมถ่ายทอดประสบการณ์ใหม่ (E: Explicit knowledge sharing) เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนและนักศึกษาร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชั้นเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา โดยนักศึกษาร่วมกันถ่ายทอดประสบการณ์ใหม่ รวมถึงนักศึกษาและผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์ออนไลน์กันบนเว็บบล็อกในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดประสบการณ์ใหม่ หรือสิ่งที่ได้เรียนรู้ในชั้นเรียน สอดคล้องกับ พรรณี (2552) กล่าวว่าการจัดการความรู้ช่วยให้ทุกคนในองค์กรมีแหล่งความรู้ที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย และแบ่งปันความรู้กันได้อย่างเหมาะสม เพื่อที่จะพัฒนาบุคลากรขององค์กรให้มีความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้

ขั้นตอนที่ 5 แบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกรปฏิบัติจริง (A: Action learning sharing) เป็นขั้นตอนที่นักศึกษาได้ทำกิจกรรมกลุ่มนอกชั้นเรียนแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อนำเสนอหน้าชั้นเรียน รวมถึงนักศึกษาและผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์ออนไลน์กันบนเว็บบล็อกในเรื่องที่

เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติจริง สอดคล้อง (อ้างถึงในพรรณี, 2552) ที่กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการความรู้ ว่าการใช้ความรู้ (Knowledge Utilization) คุณค่าของความรู้อยู่ที่การนำไปใช้โดยเฉพาะเมื่อมีการประยุกต์ความรู้เพื่อสร้างความสามารถและนำไปปฏิบัติให้เกิดผล และสอดคล้องกับการวิจัย วิจัยสอนและผลการเรียนรู้ของผู้เรียนของ Dale (1969) พบว่า การลงมือปฏิบัติทำให้เกิดความคงทนในการเรียนรู้หรือผลการเรียนรู้ถึง 75% ส่วนการประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริงทำให้เกิดความคงทนในการเรียนรู้หรือผลการเรียนรู้ถึง 90%

ขั้นตอนที่ 6 ประมวลสรุปผลล้นองค์ความรู้ (C: Constructed Knowledge Sharing) เป็นขั้นตอนที่นักศึกษาร่วมอภิปรายสรุปองค์ความรู้ที่ได้ สิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน บนเว็บบล็อกและนอกชั้นเรียน รวมถึงนักศึกษาและผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์ออนไลน์กันบนเว็บบล็อกในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการสรุปผลล้นองค์ความรู้ของนักศึกษาที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บริบทนอกห้องเรียน บริบทในชั้นเรียนและบนเว็บบล็อก และผู้สอนสรุปเนื้อหาวิชา (หลักการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชา) และนักศึกษาทำแบบประเมินคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ สอดคล้องกับ ภราดร (2549) กล่าวถึงจุดเริ่มต้นของการจัดการความรู้ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ว่า ในตัวของท่านจะมีความรู้ที่สามารถนำมาเล่าหรือแสดงให้ผู้อื่นเห็นได้ผ่านการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ เช่น สนทนา การเขียน การแสดงออก เป็นต้น ในตัวเพื่อนของท่านก็จะมีความรู้ที่สามารถนำมาเล่าหรือแสดงให้ผู้อื่นเห็นได้เช่นกัน แต่อาจเป็นความรู้ที่มีความแตกต่างและไม่เหมือนกันในบางประเด็นก็ได้ เมื่อมีการพูดคุยหรือแลกเปลี่ยนความรู้กัน จะมีความรู้บางส่วนที่ทั้งตัวท่านและเพื่อนของท่านทราบอยู่แล้ว (ความรู้ร่วม) และมีความรู้บางส่วนที่ถูกซึมซาบรับเข้ามาใหม่ เมื่อท่านได้นำความรู้ใหม่ซึมซาบเข้ามาถ่องและตกผลึกก็อาจเกิดเป็นความรู้ใหม่ที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น จาก 6 ขั้นตอนของรูปแบบฯ IMTEAC Model นักศึกษาได้สะท้อนความคิดเห็นบางส่วนไว้ใน อภিকা (2559) ดังนี้

ความคิดเห็นที่ 1: จากตอนแรกที่เริ่มเรียนในวิชานี้ดิฉันไม่ค่อยชอบและรู้สึกเบื่อในการเรียนศิลปะ เพราะในความคิดแต่เริ่มต้นที่เคยเรียนมาตั้งแต่ประถม-มัธยมส่วนใหญ่วิชาศิลปะจะเกี่ยวกับการวาดภาพระบายสี ซึ่งตัวดิฉันไม่ค่อยถนัดสักเท่าไร ครูจะกำหนดเป็นตายตัวเลยว่าจะต้องวาดแบบนี้ละ ซึ่งดิฉันไม่ถนัดและวาดไม่ได้เลย ต้องให้เพื่อนช่วยวาด แต่จากการเรียนในวิชา CEE 3205 คือเน้นให้ตัวนักศึกษาเป็นศูนย์กลางของการเรียน งานศิลปะก็เริ่มจากงานง่ายๆ ไปหางานยาก และก่อนที่จะเริ่มเรียนอาจารย์จะต้องสร้างแรงจูงใจในแก่ผู้เรียนเป็นขั้นบันไดที่ให้นักศึกษาเกิดความสนใจที่จะทำงานศิลปะและเปิดกว้างให้นักศึกษาได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวชิ้นงาน ต่อจากนั้นจึงเป็นขั้นสอนอาจารย์สอนอย่างใกล้ชิดและเป็นกันเองมีคำพูดที่สนุกสนาน บรรยากาศในชั้นเรียนไม่เครียดทำให้เกิดการสร้างสรรค์แรงบันดาลใจ ต่อจากนั้นเป็นการสรุปในการที่อาจารย์สอนแล้วนักศึกษาได้อะไรจากการทำ โดยให้นักศึกษาเป็นผู้ตอบคำถาม หากขาดส่วนไหนอาจารย์ก็จะอธิบายเพิ่มเติมในส่วนที่ขาดหายไป ทำให้ได้เรียนรู้การเขียนแผนการสอน และการทำงานกลุ่มร่วมกันมีความสามัคคีในกลุ่ม แม้บางครั้งอาจจะมีกรถเถียงกันบ้างในบางครั้งเพื่อให้ผลงานของกลุ่มออกมาดีที่สุด และการเขียนบล็อกทำให้ได้รู้จักเพื่อนๆ เพิ่มมากขึ้น เกิดความรู้ประสบการณ์ต่างๆ ที่เพื่อนๆ ในบล็อกเขียนและดิฉันได้มีส่วนอ่านมีทั้งเพื่อนที่ให้กำลังใจกัน ทำให้มีแรงบันดาลใจที่จะสู้กับปัญหาที่เข้ามาในชีวิตจากการเขียนบล็อกนี้ได้มากกว่าคะแนนที่อาจารย์จะให้ในส่วนนี้เพิ่มเติม คือ ทั้งมิตรภาพระหว่างเพื่อนนักศึกษาและระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ผู้สอนได้มีปฏิสัมพันธ์กันแลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็น ทำให้เขียนได้ลึกซึ้งมากกว่าครั้งแรกที่ได้เขียนมา เป็นการทดลองทำข้อสอบ พอถึงเวลาทำข้อสอบจริงจะได้ทำได้และไม่มีอาการตื่นเต้น มั่นใจในการทำข้อสอบมากขึ้น เพราะจากการที่เขียนบล็อกแล้วอาจารย์มาตอบของเรามาอย่างดี และยิ่งหากอาจารย์ชมเราแล้วยิ่งมีกำลังใจที่จะเขียนให้ดีที่สุด จากการฝึกฝนไปที่ละน้อยทำให้เราเขียนได้ดีขึ้นโดยไม่รู้ตัว สุดท้ายนี้ขอขอบคุณอาจารย์ที่คอยชี้แนะ

ให้ลูกศิษย์ได้มีแนวทางในการที่จะเป็นครูในอนาคตที่ดี จะต้องจัดบรรยากาศในชั้นเรียนได้อย่างไรและเข้าใจปัญหาของเด็กแต่ละคน เพราะตัวครูนั้นสำคัญมากที่จะเป็นแรงผลักดันให้ผู้เรียน และขอบคุณเพื่อนนักศึกษาทุกคนในบล็อกที่ร่วมกันแชร์ประสบการณ์และให้กำลังใจกัน

ความคิดเห็นที่ 2: สิ่งที่ได้อย่างแรกคือมิตรภาพของเพื่อนๆ ได้รู้จักเพื่อนใหม่ๆ ได้รู้จักอาจารย์ที่น่ารัก ท่านนี้จากวันแรกจนถึงวันนี้วิชานี้ได้สอนอะไรหลายๆ อย่าง เป็นเรื่องที่สอนคนได้มากมาย สามารถที่จะเปลี่ยนมุมมองความคิดให้เป็นไปในด้านที่ดีอีกด้วย More than Art ที่อาจารย์ได้นำมาสอนนั้น เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เกิดทักษะการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษา มาตราที่ 22 การสร้างสรรค์ผลงานจากศิลปะ ไม่ว่าจะ เป็น แรงบันดาลใจ ความคิดสร้างสรรค์ และสุนทรียภาพ ที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ ไหนจะเรื่อง What Why How ที่อาจารย์สอนให้จับประเด็นใจความสำคัญของสิ่งนั้นๆ ว่าใจความสำคัญคืออะไร วัตถุประสงค์เรียนไปทำไม เรียนไปเพื่ออะไร ครูสอนอย่างไร มีขั้นคือ ขั้นนำ ขั้นสอน และขั้นสรุปสามารถนำไปทำแผนการเรียนการสอนที่ดีไว้วิดีโอที่อาจารย์ได้นำมาให้ดู ทำให้เรารู้ได้ว่า ครูที่ดีจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีด้วย ไม่ควรพูดในสิ่งที่ทำให้เด็กหมดกำลังใจ ควรที่จะพูดส่งเสริมในด้านดี เพื่อที่เขาจะได้พัฒนาผลงานให้ดียิ่งๆ ขึ้นไปอีก คำพูดของครู มีผลต่อนักเรียนเสมอไม่ว่าจะเป็นด้านดีหรือเลว

ความคิดเห็นที่ 3: ดิฉันก็เคยสงสัยเสมอเมื่อครั้งยังอยู่ ป.1 ว่า..."ทำไมต้องวาดรูปคล้ายๆ กัน ครูค่อยจะให้ดาวเยอะ"...เมื่อตอนเด็กดิฉันไม่ชอบวาดภาพ ภูเขา ท้องฟ้า ต้นไม้ ดวงอาทิตย์ กอหญ้า...ดิฉันไม่ชอบเลย...แต่จำเป็นต้องวาด เพราะอยากได้คะแนนเหมือนเพื่อน...แต่ก็จำใจวาด ๆ ไป...จนวันหนึ่งโตมา...กลับมาย้อนถามตนเองว่า...ถ้ามีเด็กมาส่งรูปแผ่นหนึ่ง ไม่มีภูเขา ไม่มีดวงอาทิตย์ ไม่มีดอกไม้ ไม่มีแม่น้ำ ไม่มีก้อนเมฆ...เราจะให้คะแนนเขาอย่างไร...เราจะชมเขาว่าอย่างไร...ยังเป็นคำถามค้างคาใจมาจนได้มีโอกาสมาเรียนวิชาศิลปะในวันนี้...ทุกคำถามที่เคยอัดอัดในใจ...ได้มีคำตอบ

ของมันแล้ว...ดิฉันไม่เคยถามคำถามเหล่านี้กับอาจารย์...แต่ใจฉันตอบมีมากมายผุดขึ้นกลางใจ...ดิฉันรู้สึกเคลียร์ในห้วงอารมณ์ของตัวเองมาก...มาถึง ณ จุดนี้ ดิฉันปฏิเสธไม่ได้เลยว่า วิธีการสอนของอาจารย์สำหรับคนอื่นดิฉันไม่ทราบ แต่กับดิฉันมันเป็นยาบำรุงที่ค่อยๆ ซึม ค่อยๆ เข้ามาซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอในร่างกายให้กลับมาสมบูรณ์อีกครั้งหนึ่ง ณ วันนี้ ดิฉันขอพูดเต็มปากว่าดิฉันพร้อมที่จะเผชิญกับสิ่งต่างๆ ที่จะเข้ามาในช่วงเวลาที่เผชิญบททดสอบความเป็นครูที่ต้องใช้ทั้งจิตวิทยา และเข้าใจในตัวผู้เรียน...ดิฉันจะจดจำวิธีของอาจารย์ไว้ลึกๆ ในห้วงหัวใจ เมื่อเวลามาถึง ดิฉันจะใช้สิ่งที่เก็บตักดวงจากอาจารย์มาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุดเท่าที่คนผู้หนึ่งจะทำได้ ขอขอบคุณอาจารย์ที่เพียรพยายามช่วยดึงดิฉัน และจุดมือให้ลุกขึ้น จากสิ่งหรือหนทางที่สับสนในตัวตนของตนเอง...ขอขอบพระคุณสำหรับทุกสิ่งทุกความเพียรพยายามของอาจารย์ทุกวินาทีที่เสียสละ ทุกลมหายใจที่ใช้คิดค้นการสอนให้ดิฉันได้สิ่งที่ดีที่สุดแม้มหาวิทยาลัยจะไม่โอโซ่ แม้ห้องเรียนไม่ติดแอร์ สวยหรู แม้การสอนจะไม่เหมือนมหาวิทยาลัยดังๆ ในสาขาคู่อื่นๆ...ส่วนตัวดิฉัน...ฉันขอบคุณทุกสิ่งอย่างที่ให้ออกาสดิฉันเรียนคลาสนี้กับอาจารย์ผู้หนึ่งในห้องเรียนนี้ กับเพื่อนๆ กลุ่มนี้ ในศึกนี้ มหาวิทยาลัยนี้ ดิฉันภูมิใจ ณ จุดนี้ และจะพยายามไม่ให้ผิดหวัง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 การนำรูปแบบฯ ไปใช้กับนักศึกษา/ผู้เรียน

ต้องมีความพร้อมโดยเฉพาะใจที่เปิดรับและพร้อมที่จะเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง และผู้สอนมีความเชื่อมั่นว่านักศึกษาของผู้สอนนั้นมีความรู้ความสามารถ และศักยภาพมากกว่าที่เขาเป็นอยู่ ขอเพียงผู้สอนสร้างแรงจูงใจภายในแก่นักศึกษา ใฝ่หาหนทางที่ท้าทายความสามารถควบคู่กับการให้กำลังใจชื่นชมให้การสะท้อนกลับที่สร้างความรู้สึกที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งปฏิสัมพันธ์ออนไลน์

และปฏิสัมพันธ์แบบเผชิญหน้าที่อบอุ่นและเป็นมิตร รวมถึงการสร้างการยอมรับนักศึกษาในหมู่เพื่อน (การยอมรับทางสังคม) ทั้งในชั้นเรียนและบนเว็บไซต์ ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้นักศึกษาพัฒนาคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ และคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ อีก 6 องค์ประกอบ คือ เทคโนโลยี ความรู้เพื่อการจัดการความรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอน ผู้เรียนและการประเมินคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้นอกจากนี้ผู้ที่จะนำรูปแบบฯ ไปใช้ ต้องตระหนักและเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ รวมถึงมีความเข้าใจในแต่ละขั้นตอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน และสามารถใช้งานเว็บไซต์เพื่อการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

1.2 รูปแบบฯ นี้ ผู้สอนสามารถนำไปประยุกต์ใช้หรือบูรณาการร่วมกับทุกรายวิชาไม่จำกัดสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง หากผู้สอนในสาขาวิชาใด ๆ ต้องการนำรูปแบบไปปรับใช้ สามารถทำได้โดยง่าย และส่วนสำคัญอย่างยิ่งคือการที่ผู้สอนสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ในลักษณะของการสร้างแรงจูงใจภายในให้กับนักศึกษาและส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษาจัดการความรู้ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเว็บไซต์เพื่อพัฒนาคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ได้อย่างสนุกและมีความสุข (มากกว่าการใช้แรงจูงใจภายนอก)

ในส่วนของการนำรูปแบบไปใช้ ผู้เชี่ยวชาญท่านหนึ่งในงานวิจัยนี้ได้ให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้วิจัยว่าการนำรูปแบบไปใช้ ขอให้ผู้วิจัยได้ให้ความรู้หรือแนะนำเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม การสร้างบรรยากาศ การให้กำลังใจ/การให้ผลป้อนกลับ ฯลฯ เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นส่วนสำคัญในการกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดกระบวนการกลุ่มและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยมีความยินดีเป็นอย่างยิ่งในการแนะนำวิธีการนำรูปแบบไปใช้โดยบูรณาการกับเนื้อหาวิชาของท่านที่สนใจ (ที่ผ่านมาผู้วิจัยได้ให้บริการวิชาการแก่คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ได้แก่ ทักษะคิดการเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยยุคใหม่, Active Learning, Effective Classroom, การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้เชิงบวก, การสะท้อน

กลับของครูที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน, ครูผู้สร้างแรงบันดาลใจ, จิตวิญญาณความเป็นครู เป็นต้น)

1.3 การพัฒนาคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้แก่นักศึกษาให้เพิ่มขึ้นต้องอาศัยเวลาในการเรียนรู้ ผักผ่อนจนเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่งนักศึกษาที่เข้าร่วมเปิดใจกับการเรียนรู้ในรูปแบบฯ นี้ตั้งแต่ต้นจะช่วยส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ได้ไวกว่าผู้ที่เปิดใจกับการเรียนรู้รูปแบบฯ นี้ในภายหลัง ส่วนความสามารถในกลุ่มนี้ควรเปรียบเทียบความเก่งระหว่างนักศึกษา ควรส่งเสริมความสามารถที่แตกต่างกันในแต่ละบุคคลอย่างสร้างสรรค์

1.4 ควรมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้สอนเกี่ยวกับการนำรูปแบบไปใช้ เพื่อเป็นกำลังใจให้แก่นักเรียนและระดมพลังสมองเพื่อนำรูปแบบไปใช้ได้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 รูปแบบการจัดการความรู้ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเว็บบล็อกครั้งนี้ใช้รายวิชา CEE 3205 ศิลปะสำหรับครูประถมศึกษาในการทดลองรูปแบบฯ การวิจัยในครั้งต่อไปจึงควรมีการวิจัยเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ในรายวิชาอื่น

2.2 รูปแบบการจัดการความรู้ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเว็บบล็อกครั้งนี้ได้ทดลองใช้พัฒนาคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต การวิจัยในครั้งต่อไปจึงควรมีการวิจัยเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้สำหรับผู้เรียนในระดับชั้นอื่น เช่น มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือระดับบัณฑิตศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถตามวัยและจัดบริบทการเรียนรู้ที่เหมาะสม

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง อาจารย์ภาษิต ประมวลศิลป์ชัย อาจารย์ ดร.สรณัฐ สาระสุภาพ รวมถึงผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ นักศึกษา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่สละ

เวลาอันมีค่าในการเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย ขอขอบคุณ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำหรับทุนวิจัยคณะศึกษาศาสตร์ ทุนสนับสนุนการวิจัยประจำปี 2556

เอกสารอ้างอิง

ใจทิพย์ ณ สงขลา. 2550. E-Instructional Design วิธีวิทยาการออกแบบการเรียนการสอน อิเล็กทรอนิกส์. กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บดีนทร์ วิจารณ์. 2547. การจัดการความรู้...สู่ปัญญาปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: บริษัท เอ็กสเปอร์เน็ท จำกัด.

บุญดี บุญญาภิจ งามลักษณ์ ประสพสุขโชคชัย ดิสพงศ์ พรชนกนาค และปรียวรรณ กรรณล้วน. 2549. การจัดการความรู้จากทฤษฎี...สู่การปฏิบัติ. สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: บริษัท จีรวัฒน์ เอ็กซ์เพรส จำกัด.

ประคอง กรรณสูต. 2542. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พัชรินทร์ สิริสุนทร. 2552. ชุมชนปฏิบัติการด้านการเรียนรู้ แนวคิด เทคนิคและกระบวนการ Community of Practice (COP) Concepts, Techniques and Process. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรณี สวนเพลง. 2552. เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมสำหรับการจัดการความรู้ Information Technology and Innovation for Knowledge Management. กรุงเทพฯ: บริษัท ซีอีดียูเคชั่น จำกัด (มหาชน).

ภราดร จินดาวงศ์. 2549. การจัดการความรู้ KM KNOWLEDGE MANAGEMENT THE EXPERIENCE นำทรัพยากรที่มีค่าสูงสุดในองค์กรออกมาใช้ด้วยการจัดการความรู้. กรุงเทพฯ: ซีดับบลิวซี พรินติ้ง.

- รังสรรค์ แสงสุข. 2549. มุมมองมืออาชีพ: เราเป็นครูกันคนละอย่าง. วารสารกรมประชาสัมพันธ์, 11 (124) 60.
- สมชัย ศิริโชค บรรณาธิการ. 2556. Scoop นวัตกรรม การเรียนรู้ เรื่อง หัวใจนักปราชญ์: สุ จิ ปุ ลิ จดหมายข่าว ilc.SWU Newsletter ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 มกราคม-มีนาคม 2556, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://ilc.swu.ac.th/Portals/48/00News/news3.pdf> [2556, ตุลาคม 29].
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2547. รายงานการติดตามและประเมินสถานภาพการปฏิรูปการเรียนรู้อัตมศึกษา. สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ 13/2548. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2557. การสำรวจการอ่านหนังสือของประชากร: The Reading of Population Survey 2013. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:<http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/themes/files/readingRep56.pdf> [2558, กุมภาพันธ์ 2].
- อภิชา แดงจำรูญ. 2553. การพัฒนารูปแบบการทำโครงการคุณธรรมโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือบนเว็บและการเขียนสะท้อนความดีผ่านเว็บบล็อกเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเคารพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณวุฒิปบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิชา แดงจำรูญ. 2554. รายงานการวิจัย เรื่อง ความต้องการในการพัฒนาคุณลักษณะการรู้จักตนเองผ่านเว็บบล็อกของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง. ทุนวิจัยสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อภิชา แดงจำรูญ. 2559. รายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเว็บบล็อก. ทุนวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Dale, E. 1969. Audio-Visual Materials of Instruction. Chicago : University of Chicago Press.
- Daskalogiannaki, E. 2012. Developing and assessing EFL students' writing skills via a class-blog. Research Papers in Language Teaching and Learning. 3, 1(February 2012): 269-292.
- Prusak, L. and Matson, E. 2009. Knowledge Management and Organizational Learning: A Reader. UK: Oxford University Press.
- Reeve, J. 1996. Motivating Others: Nurturing Inner Motivational Resources. USA: A Simon and Schuster Company.
- Yang C. and Chang Y. S. 2012. Assessing the effects of interactive blogging on student attitudes towards peer interaction, learning motivation, and academic achievements. Journal of Computer Assisted Learning. 28 (2012): 126-135.